

HÀNH ĐỘNG NÓI

Bài tập

1. Bài tập 1, trang 63, SGK.

2. Bài tập 2, trang 63 – 64, SGK.

3. Bài tập 3, trang 65, SGK.

4. *Hịch tướng sĩ* là lời kêu gọi của Trần Quốc Tuấn đối với tướng sĩ trong việc rèn luyện binh pháp để chống giặc ngoại xâm. Vậy, câu sau đây được Trần Quốc Tuấn dùng để hỏi, để điều khiển (ra lệnh), hay để trình bày việc làm của ông ?

*Nay ta chọn binh pháp các nhà hợp làm một quyển gọi là **Binh thư yếu lược**.*

(Trần Quốc Tuấn, *Hịch tướng sĩ*)

5. Trong *Hịch tướng sĩ* có câu : *Lúc bấy giờ, ta cùng các ngươi sẽ bị bắt, đau xót biết chừng nào !*

a) Câu này được Trần Quốc Tuấn dùng để làm gì ? Hãy chọn câu trả lời đúng trong số các câu trả lời cho sau đây :

- Để trình bày ý nghĩ
- Để hỏi người khác
- Để sai khiến người khác
- Để hứa hẹn làm một việc gì đó
- Để bộc lộ nỗi đau lòng

b) Từ nào trong câu văn đã cho giúp em chọn câu trả lời mà em cho là đúng ?

Gợi ý làm bài

1. Bài tập này gồm có hai nhiệm vụ. Nhiệm vụ thứ nhất là xác định mục đích chung của bài *Hịch tướng sĩ*. Nhiệm vụ thứ hai là tìm hành động nói thể hiện ở một câu trong bài hịch và chỉ ra vai trò của câu ấy đối với mục đích chung đó.

- Mục đích chung của Trần Quốc Tuấn khi viết *Hịch tướng sĩ* là khích lệ lòng yêu nước của tướng sĩ, khích lệ họ học tập *Binh thư yếu lược*.

- Nên chọn câu nào thể hiện được hành động nói gần gũi với mục đích chung để phân tích vai trò của câu đó trong việc thực hiện mục đích chung của bài hịch.

2. Trong những đoạn trích đã cho có nhiều câu đối thoại, mỗi câu ấy thể hiện một hành động nói nhất định trong số các hành động nói đã học. Ví dụ : Lời lão Hạc nói với ông giáo (*Cậu Vàng đi đời rồi, ông giáo ạ !*) thể hiện hành động báo tin (trình bày).

3. Cần chú ý rằng từ *hứa* có thể dùng để thể hiện hành động hứa, nhưng nó cũng có thể nằm trong những câu thể hiện hành động khác.

4. Một câu được dùng với mục đích “hỏi” thường đòi hỏi người nghe cung cấp điều người hỏi cần biết. Một câu dùng với mục đích “điều khiển” (ra lệnh) thường chứa nội dung là sự việc mà người nói muốn người nghe phải làm. Một câu với mục đích trình bày thường nêu sự việc có thể xét là đúng hay sai.

5. Tham khảo gợi ý của bài tập 4 để làm bài. Chú ý :

Một câu với mục đích hứa hẹn thường nêu ra điều người nói sẽ làm trong tương lai. Một câu bộc lộ cảm xúc thường chứa từ ngữ diễn đạt điều “than thở”.